

Belső oldal (3)

Görög katolikus asszonyok imádkoznak magyarországi faluban, Nyíraczádon.

Hátsó borítóoldal

A Konyári család havat lapától hátsó kertjükben, Nyíraczádon.

20-21. oldal

Mező atya gyónást hallgat Szent Mária védelme templomában.

Megtartják Magyarországon – írta Jackueline Ruyak, fényképezte Gordi Balázs.

Egy faluban, a vidéki Magyarországon a görög katolikusok megtartják a szokásaikat, még akkor is, ha a világ változik körülöttük.

21. oldal képe

Egy idős nő bátran szembeszáll a kemény téllal Nyíraczádon, egy 4.400 lelkes faluban.

Akárhová is megy Mező György atya a magyar faluban Nyíraczádon, mindenki a hagyományos köszönéssel illeti: Dicsőség Jézus Krisztusnak!

A lakosok többsége görög katolikus, és Mező atya 15 éve áll a falu görög katolikus egyházközségének élén, szolgál Szűz Mária védelmére szentelt templomban. Az élet nem könnyű északkelet Magyarországon, a román határ közelében. A születési arány csökken. A családokban valaha 5 vagy annál is több gyerek volt, de az elmúlt ötven évben nem volt lehetőség ilyen méretű családot fenntartani. Még most sem, az Európai Unió posztkommunista időszakában, az erdőművelés, mely a falusiak legfőbb elfoglaltsága volt, nem az, ami volt. A legtöbb családban manapság egy gyerek van. És a munkalehetőség is kevés. A falubeliek többsége a közeli városokban dolgozik, vagy ha jól képzettek, Budapestre mennek. De ahogyan a világ változott, Nyíraczádi lakói megtartották a hagyományaikat, ez az amiért Mező atya olyan tiszteletnek örvend.

„Az emberek megőrizték a szokásaikat mind a liturgiában, mind a helyi szokásokban” – mondja Katona Gyula, aki 1973 óta polgármestere a falunak. A falu kivételt jelent Magyarországon is, ahol a kommunista hatalom és a modern világ csábításai egyesültek, hogy gyengítsék a hit erejét. A kommunista időben is megmaradt hitoktatás az iskolákban, mert a falu lakói ezt akarták.

„A körmenetet minden évben megtartották húsvétkor és a templom ünnepén.” – folytatta. „Más falvakban csak a templom körül vonultak, itt viszont az utcákon. Nagypéntektől húsvét reggelig fiatal emberek őrzik a szent sirt a hagyományok szerint. Mindezeket azért tesszük, mert a szokások nagyon erősek itt.”

Mező atya volt a vezetőm nyíraczádi látogatásomon. A kedélyes, hatvanas éveiben járó atya, ahogy a legtöbb görög katolikus pap, házas. A paplakban felesége, Erzsébet készített ebédet: zöldséglevest, sült halat zöldséges krumplival, káposztasalátát, süteményt, zsemlet, és házilag készített almalevet. Erzsébet asszony vezeti a paplakot, amikor Mező atya látogatja az egyházközség lakóit. Korábban tanított, így a szertartások alatt ő vezeti az éneklést.

Más dolgok mellett beszélgettünk közelgő utazásukról az Egyesült Államokba, Los Angelesben látogatják meg a lányukat.

Mező atya Máriapócsön született, abban a városban, amely a könnyező Mária képről híres. Az atya édesanyja azonban az Egyesült Államokban született. Apai nagyapja az első görög katolikusok között volt Clevelandban, és Mező atyának volt egy nagybátyja, egy szerzetes, aki gyakran ment az USA-ba lelkiigyakorlatra.

A házaspár várja az utazást, de eddig még nem kaptak vízumot. „Két nagyapám segített Amerikát építeni”, mondja Mező atya pislogva.” De számomra nehéz vízumot szerezni. A paplakkal szemben van egy régi iskolaépület, melyben most régi tárgyakat őriznek, köztük egy 1950-es években készített oltárt, melyet a jelenlegi püspök, Keresztes Szilárd édesapja csinált.

Annak ellenére, hogy a kommunista időkben a törvények a vallási meggyőződés kifejezése ellen munkálkodtak, a templomi liturgiák olyan népszerűek voltak, hogy a hívek templomon kívül rekedtek, és erre a másik oltárra is szükség volt. Mező atya öregek otthonát szeretne kialakítani itt, de hiányzik a szükséges pénz.

Ebéd után meglátogattuk a több mint 200 éves templomot.

Szűz Mária tiszteletére szentelték, aki népszerű a bizánci hagyományokat követő keresztények körében, akár katolikusok, akár ortodoxok, és arra utal, hogy Szűz Mária védelmezte a fővárost Bizáncot, azaz Konstantinápolyt. Kb.50 évvel ezelőtt a frissen felszentelt Keresztes Szilárd, a mostani püspök tartotta az első istentiszteletét a régi templomban, az utolsót, mielőtt megnagyobbították.

A templom legszebb részei közé tartozik az 1788-ból származó ikonosztázion. Mielőtt elhagytuk a templomot, Mező atya azt mondta: „Amikor látogatók jönnek ide, mindig megkérem őket, hogy imádkozzanak magukért és másokért.” Mi is így tettünk. Alvásidő volt, mikor megérkeztünk a település óvodájába, ahol Kabályné Julika, a vezető üdvözölt minket magyar habzóborral és sárgabarack-lekváros fánkkal.

„Bort, búzát és békességet kívánok a háznak most és a jövőben”- mondta Kabályné Julika a hagyományos köszöntést. 40 éve dolgozik az óvodában, azóta, hogy befejezte a főiskolát. „Még a kommunista időkben is megmondtam, amit gondoltam” – mondta a sürgő-forgó vezető.

Az óvodába kb.170 3-6 éves gyerek jár. Itt készülnek az általános iskolába, ahol 8 évfolyamon 470 tanuló jár.

Egyszer egy héten Mező atya hitoktatást tart a gyerekeknek. Nem kötelező, a többi felekezet is szervez hittanórát. De ez egy lehetőséget kínál arra, hogy a falu hagyományait átadják a fiataloknak.

„Örülök, amikor jön”- mondja Kabályné Julika. „A gyerekek várják a hittanórákat. Mindig kapnak valamit. Könyvet, képet vagy édességet.”

Az iskolaév csúcspontja a karácsonyi felvonulás, amikor a gyerekek énekelve mennek az összes templomba.

Amikor a gyerekek felnőnek, sokan közülük máshol tanulnak vagy laknak. Az egyetemre, főiskolára járók Debrecenbe mennek, mely Magyarország második legnagyobb városa, és csak 20 mérföldre van Nyíracskádtól. Jelenleg 71 nyíracskádi gyerek tanul Debrecenben. Sokan végzés után letelepednek ott. Elég nyíracskádi születésű lakik Debrecenben ahhoz, hogy egy új falut alkosson – mondja Katona Gyula polgármester.

Konyári Ferenc és felesége a falu idősei közé tartozik – mindketten a nyolcvanas éveikben vannak - , gyerekeik már nem itt élnek. Fiúk Debrecenben, lányuk feleségül ment egy falubelihez. Bár Konyári bácsinak már gyenge az egészsége, Konyári néni zöldségeket termel, csirkét nevel, és minden vasárnap elsétál a templomba. „Ismerik az összes imát és imakönyvet” – mondja Mező atya. Régebben Konyári bácsi csatlakozott a zarándokokhoz, akik Máriapócsra mentek a híres könnyező Mária képhez. Még a kommunista időkben is megtették ezt az utat, elviselték a zaklatást és a gúnyolódást. Konyári néni is elgyalogolt fiatalabb korában a 22 mérföldnyire lévő ereklyéhez. Most busszal megy. De a hite, csakúgy mint a többi falusié, ugyanolyan. „A fiataloknak már nem ugyanaz a hite” – mondta Kosztin Demeter, aki az egyházközség pénzügyei felügyeli, mióta Mező atya Nyíracskádra jött. „A fiam

Nyíregyháza mellett él, és nagyon vallásos, de elfoglalt világi dolgokkal is” – folytatta Kosztin bácsi.

Mező atya és én lassan befejezzük a napunkat Nyíraczádon. Éppen most jöttünk vissza a falu temetőjéből. A görög katolikus szokások szerint nincs aucharisztikus temetési szertartás. Van egy házi szertartás, melyet egy másik követ a sírnál. A szertartás hagyományos, jól ismert énekekkel, melyek szépek, érzékenyek és színesek. Azt mondják, hogy még a nem görög katolikus falusiak is gyakran kérik. A 76 éves Kosztin bácsi is látott sok hasonló temetést és esküvőt. Gyakran ült a főhelyen a falu lakodalmain, melyek reggelig tartottak. Azt mondja, minden tőle telhetőt megtett, hogy átadja a szokásokat a következő generációnak, és úgy nevelte a fiát, hogy azt tanította neki: „A fiam majd megtanítja a gyerekeinek, amit a szüleitől tanult.”

Kosztin bácsi unokái is vallásosak. „De ők egy másik életet élnek.” – mondja. Sokkal másabbat, mint ő gyerekként élt a faluban. „Az idők változnak – mondja Kosztin bácsi – és ez így van rendjén.”

22.oldal képe

Mező atya feleségével Erzsébettel, és fiával Nándorral osztja meg az ételt.

24-25.oldal képe

A gyerekek alszanak az óvodában.

Írta: Jackueline Ruyak

Fényképezte: Balázs Gordi

Fordította: Illés Gabriella